

ILUSTRACIJA - Kur'an (detalj), Širaz, Iran, datiran 12.11.1881. © Khalili Collection London, QUR 188, fols 1b-2a.

ILLUSTRATION - Qur'an (detail), Shiraz, Iran, dated 12 November 1881. Khalili Collection London, QUR 188, fols 1b-2a.

Feisal Abdul-Rauf, imam, Inicijativa Kordoba (SAD) Imam Abdul-Rauf je rođen 1948. u Kuvajtu, autor i aktivist čiji je cilj poboljšanje odnosa muslimanskog svijeta i zapada. Studirao je fiziku na Univerzitetu Columbia, gdje je stekao diplomu o nuklearnom inženjerstvu 1969. godine, prije nego što je stekao magisterij iz fizike plazme na Institutu Stevens u Hobokenu, New Jersey. Nakon završetka fakulteta usredotočio se na religiju.

Napisao je tri knjige o mjestu islama u suvremenom zapadnom društvu od kojih je jedna pod naslovom: Ono što je dobro u islamu, dobro je za Ameriku. Osnivač je Američkog sufijskog muslimanskog društva (ASMA 1997), koje je preimenovano u Američko društvo za napredovanje muslimana. Osnovao je 2003. godine Cordoba Initiative (Inicijativa Kordoba), još jednu neprofitnu organizaciju s uredima u New Yorku i Kuala Lumpuru (Malezija). Kao izvršni direktor Cordoba Initiative koordinira projekte koji naglašavaju veze između muslimanskog svijeta i zapada. E-mail: imamfeisal@cordobahouse.com

Feisal Abdul-Rauf, Imam, The Cordoba initiative (USA) Imam Abdul-Rauf was born 1948 in Kuwait. He is author and activist whose stated goal is to improve relations between the Muslim world and the West. He studied physics at Columbia University, where he earned his bachelor's degree in nuclear engineering in 1969, before earning a master's degree in plasma physics at Stevens Institute in Hoboken, New Jersey. After finishing college he focused on religion.

He has written three books on Islam and its place in contemporary Western society, including *What's Right with Islam Is What's Right with America*. He is founder of American *Suā Muslim Society* (ASMA – 1997), which has since been renamed the *American Society for Muslim Advancement*. He founded in 2003 the *Cordoba Initiative*, another nonprofit organization with offices in both New York and Kuala Lumpur, Malaysia. As CEO of Cordoba Initiative he coordinates projects that emphasize the bonds that connect the Muslim world and the West. E-Mail: imamfeisal@cordobahouse.com

datum prijema / date of receipt: 12.04.2021.
datum recenzije / review date: 27.04.2021.
datum prihvatanja / date of acceptance: 28.04.2021.

DOI: 10.52210/sia.v2i1.24
UDK: 28-254
Professional paper - Stručni članak

Feisal ABDUL-RAUF

MOŽEMO LI POSTATI HODAJUĆI QURANI?
(Poboljšanje naše sposobnosti da slijedimo Poslanikov sunnet)

CAN WE BECOME WALKING QURANS?
(Improving Our Capacity to Follow the Prophetic Sunnah)

MOŽEMO LI POSTATI HODAJUĆI KUR'ANI?

mi muslimani smo naučili slijediti *Sunnet* Poslanika, njegov život i njegovu praksu. Prvi koraci u tome su obavljanje namāza kao što je on obavljao, davanja *zekāta* jednako velikodušno i na vrijeme kao što je on to radio, obavljanje *hadždža* i *'umre* kao i on. Na taj način mi izvršavamo obrede naše vjere.

Jasno je da slijediti *Sunnet* Poslanika znači više od samog fizičkog izvršavanja naših obreda.

Postizanje izvrsnosti u slijeđenju *Sunneta* Poslanika je nešto što su rani muslimani nastojali postići. To je zabilježeno u predaji tabi'ina (*ḥadīth tābi'īn*) - osoba iz generacije nakon Poslanikove generacije, koja je bila ili premlada kada je Poslanik preselio ili je rođena tek nakon njegove smrti- koji je, želeći da sazna više o tome kakav je bio Poslanik, otišao do njegove udovice Aiše da je o tome pita. Njezin odgovor je bio da je Poslanik zapravo bio 'hodaajući Kur'an'.

I mi bismo trebali sebi postaviti taj cilj.

To znači da bismo trebali krenuti istovremeno u nekoliko pravaca: Prvo, to znači da trebamo čitati Kur'an, slušati Kur'an i internalizirati lekcije koje nam Kur'an nudi, uključujući zapovijedi i instrukcije.

Drugo, to znači da trebamo prepoznati i internalizirati razliku između *činjenja* i *bivanja*. Možemo učiniti nešto savršeno, a opet da *ne postanemo* to što činimo. Drugim riječima, mi možemo savršeno prakticirati islam, tj. možemo savršeno klanjati pet dnevnih *namāza*, možemo savršeno postiti, možemo napamet naučiti Kur'an i savršeno ga učiti itd., ali i dalje biti pokvareno i zlobno biće. Na ovu činjenicu u Kur'anu se ukazuje često spominjanjem licemjera. To je uplašilo Poslanikove sljedbenike i jako ih zabrinulo zbog mogućeg pada u grijeh licemjerja. Također, ta mogućnost je spomenuta u više Poslanikovih hadisa (*ḥadīth*). Jedan od tih je hadis u kojem Poslanik kaže da mnogi poste, ali od posta nemaju ništa, već samo glad i žeđ, mnogi čine *qiyām al-layl*, tj. dodatne noćne *namāze* poput *teravije*, ali od tog *namāza* nemaju ništa osim umora. Drugi hadis ukazuje da je Poslanik rekao da će doći vrijeme kada će ljudi učiti Kur'an,

ali on neće dopirati dalje od njihovih grla - što znači da neće imati utjecaj na njihovo ponašanje.

Hadisi poput ovih trebali bi nas potaknuti da se preispitamo i vidimo da li se i mi nalazimo u ovoj kritici. Osjećamo li posljedice svojih *namāza* i svog posta? Kada učimo Kur'an da li registriramo njegova značenja i nastojimo li ih slijediti? Ili samo usnama riječi izgovaramo? Npr., ako učimo *sūru al-Naṣr* u našim *namāzima*, *sūru* koja se završava āyetom (āyat): *fasabbih bi ḥamdi rabbike wastaghfir-hu*, u kojem nam Allah zapovijeda: „ti veličaj Gospodara svoga hvaleći Ga i moli Ga da ti oprostí“, da li mi odgovaramo na ovu Božansku zapovijed tako što ponavljamo ove riječi: *subḥanallahi wa bi-ḥamdihi* i *estaghfirullah*, ili se zadržimo samo na pukom recitiranju? Da li nam ovaj āyet, prema Poslanikovim riječima, ide ispod grla i utiče na naše ponašanje? Poslanik je u hadisu rekao da on sam čini *istigfār* 70 puta dnevno. Na arapskom jeziku je 70 broj koji se koristi figurativno, kao i doslovno; kao kad ružite djecu i kažete: „sto puta sam vam rekao da pospremite vašu sobu“! To znači bezbroj puta, pa je Poslanik možda činio *istigfār* i više od 70 puta dnevno.

Da li osjećamo da nas obavljanje *namāza* odvraća od grijeha, kao što Allah kaže u Kur'anu, u *suri al-Ankabūt*, 29:45: *Inna al-ṣalāta tanhā 'an al-fahshā'i wa al-munkari wa la dhikrullahi akbar*.

„Zaista *namāz* sprečava neprimjereno ponašanje zato što je sjećanje (*dhikr*) Allaha velika stvar“ [u smislu djelotvornog utjecaja da čovjek odustane od nepoštenog i zloćudnog djela].

Internalizacija *āyeta* poput ovih znači da se moramo zapitati, da li moj *namāz* uklanja moje sklonosti ka nepristojnom i groznom ponašanju? I čini li me boljom osobom? Ako ne osjećamo da *namāz* ne uklanja negativne aspekte našeg ponašanja i ne pojačava naše etičko ponašanje, u čemu je onda svrha *namāza*? Jedino što postižemo je, kao što je Poslanik rekao, umor.

Ovo je primjer savršene primjene obreda islama, ali ne i duhovne koristi od takve primjene.

Ono što saznajemo iz Džibrilovog hadisa je da su *islām*, *īmān* i *iḥsān* međusobno povezani i međusobno komuniciraju. *Iḥsān*, koji je Poslanik opisao i definirao kao obožavanje Allaha kao da ga vidite, povezuje nas s prvim i primarnim činom islama, a to je svjedočenje Allaha, Njegove Jednoće i Apsolutnosti. To nas tjera da naše izgovaranje *ṣehādeti* premjestimo sa izraza na jeziku na nešto što zapravo vidimo ili svjedočimo. Možete savršeno izgovarati *ṣehādet* a da nikada niste svjedočili Boga. Kako onda, ako želimo da *ṣehādet* pređe preko našeg grla, kao što Poslanik kaže, da to i činimo? Kako da damo stvarno značenje našem *ṣehādetu* tako da zapravo svjedočimo Boga?

Često sam prepričavao priču o tome kako su me naučili da klanjam *namāz* kad mi je bilo oko 9 godina, a kad sam imao 13 godina, osjećao sam da mi je dosadno svaki put kad sam učio *ṣehādet* na *džulūsu* (kada sam sjedio u *namāzu*). Svaki put kad bih rekao: *Eṣhedu en lā ilāhe illa Allāh*, osjećao sam u srcu tako jako tjeskobu licemjerja da sam se o tome raspitivao kod oca. U mom slučaju, moj *namāz* me potaknuo da poželim iskusiti stvarnost svjedočenja Boga, inače sam osjećao da je moje izgovaranje *ṣehādeti* bez naročitog smisla. Trebala mi je godina ili nešto više dok nisam stekao snažno iskustvo svjedočenja Boga, što me u tom trenutku učinilo zadovoljnim jer sam napokon mogao ispuniti prvi dio *ṣehādeti*.

Dvije stranice iz monumentalnog, rastavljenog Kur'ana, pripisane kaligrafu 'Umaru Aqti'.
Izvorni rukopis vjerojatno je nastao u Samarqandu u Uzbekistanu oko 1400-te godine.
© Zbirka umjetnosti i povijesti, Galerija Arthur M. Sackler, LTS1995.2.16.1, LTS1995.2.16.2.

Two folios from a monumental, dispersed Qur'an attributed to the calligrapher 'Umar Aqti'.
The original manuscript was probably produced in Samarqand, Uzbekistan around 1400.
© Art and History Collection, Arthur M. Sackler Gallery, LTS1995.2.16.1, LTS1995.2.16.2.

Rukopisna forma Kur'ana (format 9,5 x 9,5 cm) iz 1484. godine.
© Brooklyn Museum 1992.230.

Manuscript of the Qur'an (9.5 x 9.5 cm), 1484.
© Brooklyn Museum 1992.230.

Ali i dalje sam se borio s drugim dijelom *šehādet*. Kako sam uistinu mogao svjedočiti da je Muhammed Allahov poslanik? Nisam bio u potpunosti zadovoljan samo slijeđenjem Poslanikovog *Sunneta* u mom *'ibādetu*. Trebalo mi je još 20 godina dok nisam svjedočio Poslanika u snu, kada sam napokon osjetio da je moj *šehādet* u potpunosti ostvaren i autentičan. Do tada sam raščlanjivao svoj *šehādet* Muhammeda, kao Božijeg poslanika, što znači da sam prihvatio Muhammeda kao Božijeg poslanika, ali ne bih mogao iskreno reći da sam ga kao takvog *svjedočio*.

Moje svjedočenje Poslanika u snu dogodilo se tek nakon što sam se pridružio krugu zikra (*dhikr*). Moć zikra (*dhikr*) mi je potvrdio *āyet* 29:46: “*namāz*, zaista, odvraća od razvrata i od svega što je ružno, *ali stalno sjećanje (dhikr) Allaha je najveći čin pobožnosti!* (po svom odrazu na čovjekovo lijepo ponašanje).”

U spisima mnogih, ako ne kod svih duhovnih učitelja, naći ćete da nam je naš ego naš najgori neprijatelj na duhovnom putu.

Šejh Wali Raslan, u svom kratkom, ali snažnom djelu pod naslovom *Risālah fī al-tawhīd*, kaže kada se odvojite od svog ega, onda ste mu svjedoci. Evo prijevoda posljednjih nekoliko redaka njegove *Risālah*:

Ako Mu se predate, On će vas približiti!
Ako se natječete s Njim, On će vas udaljiti!
Ako Mu se približite kroz Njega, On će vas približiti!
Ako Mu pristupite kroz sebe, On će vas udaljiti!
Ako Ga pitate za sebe, On će vas obavezati!
Ako Ga zamolite za Njega, On će vas voditi!
Vaša blizina s Njim je stoga vaš izlazak iz sebe, dok je vaša udaljenost od Njega vaše zadržanje ega!
Ako Mu se približite odvojeno od svog ega, On vas prihvaća!
Ako Mu se obratite vezano za svoj ego, On vas zakriva!
Kako se odvajate od svoje strasti, vaša vjera/*īmān* jača!
Dok se odvajate od svog ega, vaše poimanje *tawhīda*/jedinosti [Allaha] jača!
Stvaranje je veo, kao što ste i vi veo, ali Apsolutni nije zastrt!
Vi ste zaklonjeni sobom!
I vi ste zaklonjeni od Njega!
Odvojite se od sebe i postat ćete svjedoci Njega!
On vam je skriven vama!
Odvojite se od sebe i postat ćete svjedoci Njega!

Činjenica je da Allah postoji svugdje. Nema mjesta na kojem je Allah odsutan. Allah kaže u Kur'anu:

Wa lillah al-mašriqu wa al-maghribu, fa ayna mā tuwallū, fa thamma wadẖhullah!

„Allahu pripada i istok i zapad, pa kuda god se okrenete, tamo je Allahova strana“. [2:115]

Ako je Allah svugdje, onda nije pitanje gdje možete vidjeti/svjedočiti Allaha, već kako Ga možete vidjeti/svjedočiti. Budući da je Allah svugdje, možemo Ga svjedočiti kroz proces, a primarno je uklanjanje svoga ega – svoga ja, kako objašnjava šejh Wali Raslan.

Zbog toga se naš ego smatra najvećom preprekom na duhovnom putu.

ILUSTRACIJA ~ *Kur'an, detalj iz tridesetog duza*. Potpisao Muḥammad Al-Šarīf bin Al-'Allam Muḥammad Bakir Al-Khorassani.
Kajar Isfahan, Iran, 1854-55 © Christie's, Lot 120, 21.4.2016.

ILLUSTRATION ~ *A Qur'an in Thirty Juz'*. Signed Muḥammad Al-Sharīf bin Al-'Allam Muḥammad Baqir Al-Khorassani.
Qajar Isfahan, Iran, 1854-55. © Christie's, Lot 120, 21.4.2016.

Zapravo, Šejh Wālī započinje svoju *Risālu* s istom idejom s kojom završava:

Wa ' lam anna kullaka širkun khaḥfiyyun, wa mā yabīnu laka tawḥīduka illa idhā kharajta ' anka.

„Znaite da ste u potpunosti skriveni širkom, što znači društvo/dvojstvo s Bogom, a vaše poimanje jednosti Allahove se neće pojaviti dok ne izađete iz sebe/svog ega.“

To znači, kada zaista iskusite Allahovu stvarnost, granice vašeg ega nestaju. Slično kao i izreka: kada sunce izlazi, zvijezde nestaju. Zvijezde su još uvijek tu, samo ih svjetlost sunca tjera da nestanu. Ono što se događa kada tako snažno osjetite Allahovo prisustvo je da granice vašeg jastva nestanu i zapravo osjetite jednost Božiju, ono što su naši duhovni učitelji nazvali *fanā' fillahi*. Tada je vaš čin svjedočenja Boga najbolji i najčišći.

Što se tiče procesa koji će vam pomoći da to steknete, naši duhovni učitelji su nas naučili da se suština ovog duhovnog putovanja sastoji od dvije stvari: *dhikrullah* i *ṣuḥbah*, što znači sjećanje (*dhikr*) Allaha i odgovarajuće druženje (*ṣuḥbah*). Ovo se temelji na povijesnim počecima naše vjere, koja se temeljila na Kur'anu kao primarnom izvoru spominjanja (*dhikr*) i druženja s Poslanikom (*ṣuḥbah*). Iz duhovne perspektive *ṣaḥābī rasulūllah*, Poslanikov drug (aṣḥāb), je osoba kojoj je duhovna moć, *himma*, Poslanika omogućila da svjedoči Allaha.

Od tada, ovaj program podržava niz duhovnih učitelja koji su podučavali svoje učenike kako se sjećati Allaha kroz duhovno druženje. Iz ove duhovne perspektive, *ṣaḥābī*, ili Poslanikov drug, nije bio samo Poslanikov suvremenik, već osoba koja je od Poslanika upijala iz plemenitog druženja s njim, kroz koje je *ṣaḥāb*, drug, dobivao duhovni prijenos koji ga je transformirao.

U naše suvremeno doba vama se stoga savjetuje da pronađete duhovnog učitelja koji će vas upoznati s preobražavajućim moćima spominjanja Allaha (*dhikrullah*), držeći se čvrsto i ozbiljno druženja, biti mu saputnik/sahabi i tako što ćete od njega dobiti duhovni prenos. Tako se iskustvo islama prenosilo kroz njegovu historiju i tako se islam širio tradicionalnim muslimanskim svijetom. Nije ga, kako mnogi tvrde, raširio mač. Ustvari, nakon uništenja Abasidskog halifata 1453. godine, upravo su ti duhovni učitelji proširili geografske granice islama dalje u Indiju, Afriku i u srednju i daleku istočnu Aziju.

Stoga vas molim da ozbiljno shvatite svoje lično iskustvo iskazivanja značenja sjećanja na Allaha, što je značenje *zikrullah*. Pozivamo vas da se aktivno uključite u program zikra i osjetite njegove učinke u svojoj duši. Jer *zikrullah* je poput hrane za vašu dušu. Vi ćete, i trebate, osjetiti kako to hrani vašu dušu. Allah nam u Kur'anu više puta zapovijeda da ga se sjetimo:

Yā ayyuhalladhīna āmanu udhkurullah dhikran kathīran wa sabbiḥūhu bukratan wa aṣilā. Huwalladhī yuṣallī ' alaykum, wa malā'ikatuhu li yukhrijakum min al-ẓulumāti ilā al-nūr. Wa kāna bi al-mu'minīna raḥīmā. Taḥiyyatuhum yawma yalqawnahū salām. Wa a' adda lahum adžran karīma.

„O vjernici, često Allaha spominjite i hvalite, i ujutro i navečer Ga veličajte, On vas blagosilja, a i meleki Njegovi, da bi vas iz tmina na svjetlo izveo. On je prema vjernicima samilostan. Na Dan kad oni pred Njega stanu, On će ih pozdravljati sa: 'Mir vama!' On im je pripremio nagradu plemenitu.“ [33:41-44].

Ovdje Allah zapovijeda nama, vjernicima, da ga se često i puno sjećamo, da Ga slavimo, *sabbiḥūhu*, da Mu dovimo, ujutro i navečer. Objašnjava nam se da je to način na koji Allah čini dovu, molitvu, za nas, a to

znači da je ovo način na koji se Allah povezuje s nama, putem našeg zikra (*dhikr*) te da će to rezultirati da nas On izvede iz tame na svjetlost.

Imajte na umu da Allah koristi riječ *ṣalāh/namāz* da bi opisao svoje postupke prema onima koji Ga se sjećaju. Ovo je značajno. Obnavljamo *ṣalāh/namāz* da bismo se vezali za Allaha. Allah nam poklanja *ṣalāh/namāz* da nas izvede iz duhovne tame u Njegovu Svjetlost.

U *suri al-Baqara*, āyet 152, Allah kaže *fadhkurūnī adhkurkum* – „Vi se sjetite Mene, pa ću se i Ja sjetiti vas!“ Time smo obaviješteni da je *svrha našeg sjećanja Allaha postizanje Njegovog sjećanja na nas*.

Nekoliko āyeta poslije, 155-156, Allah upućuje Poslanika da daje radosne vijesti onima koji su strpljivi i ustrajni i koji, kada ih pogodi katastrofa, kažu da zaista pripadaju Allahu i Njemu se svi vraćaju - oni su oni na kojima je Allahov *ṣalawāt* i milost i oni su ispravno upućeni.

Wa baššir al-ṣābirīn alladhīna idhā aṣābathum muṣibatun qālu inna lillahi wa innā ilayhi rādžī 'ūn. 'Ulā'ika 'alayhim ṣalawātun min rabbihim wa raḥamah, wa 'ulā'ika hum al-muhtadūn.

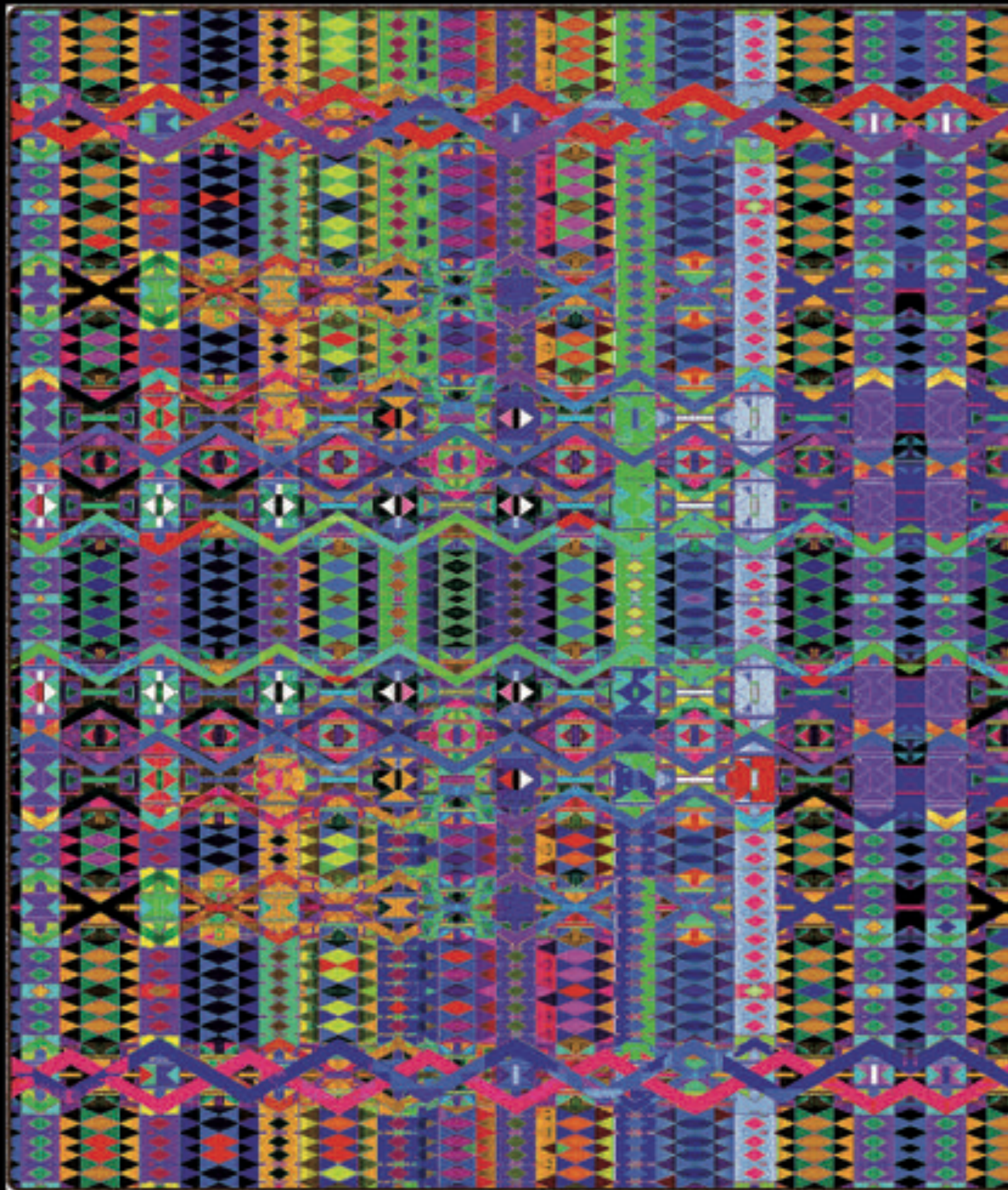
Rijetko kada Allah u Kur'anu koristi termin *ṣalawāt*/blagoslov da opiše svoj postupak, postupak koji čini prema vjernicima. Većini nas je poznatiji izraz *allahumma ṣalli 'alā sayyidina Muḥammad* - O Allahu, učini *ṣalawāt*/blagoslov na našeg miljenika Muḥammeda, izraz koji izgovaramo u naših pet dnevnih namaza, moleći i čak podstičući Allaha da podari Svoj *ṣalawāt*/blagoslov na našeg učitelja Muḥammeda. Rijetko smo naučeni ili upućeni da efikasno činimo ono što će djelotvorno dočarati Allahov *ṣalawāt*/blagoslov na nas, iako je traženje od Allaha da podari Svoj *ṣalawāt*/blagoslov Poslaniku jedan od načina na koji prizivamo Allahov *ṣalawāt*/blagoslov i na nas. Ovo je praznina u velikom dijelu našeg vjerskog obrazovanja, za koju se nadamo da će je pokušati ispuniti budući učitelji islama.

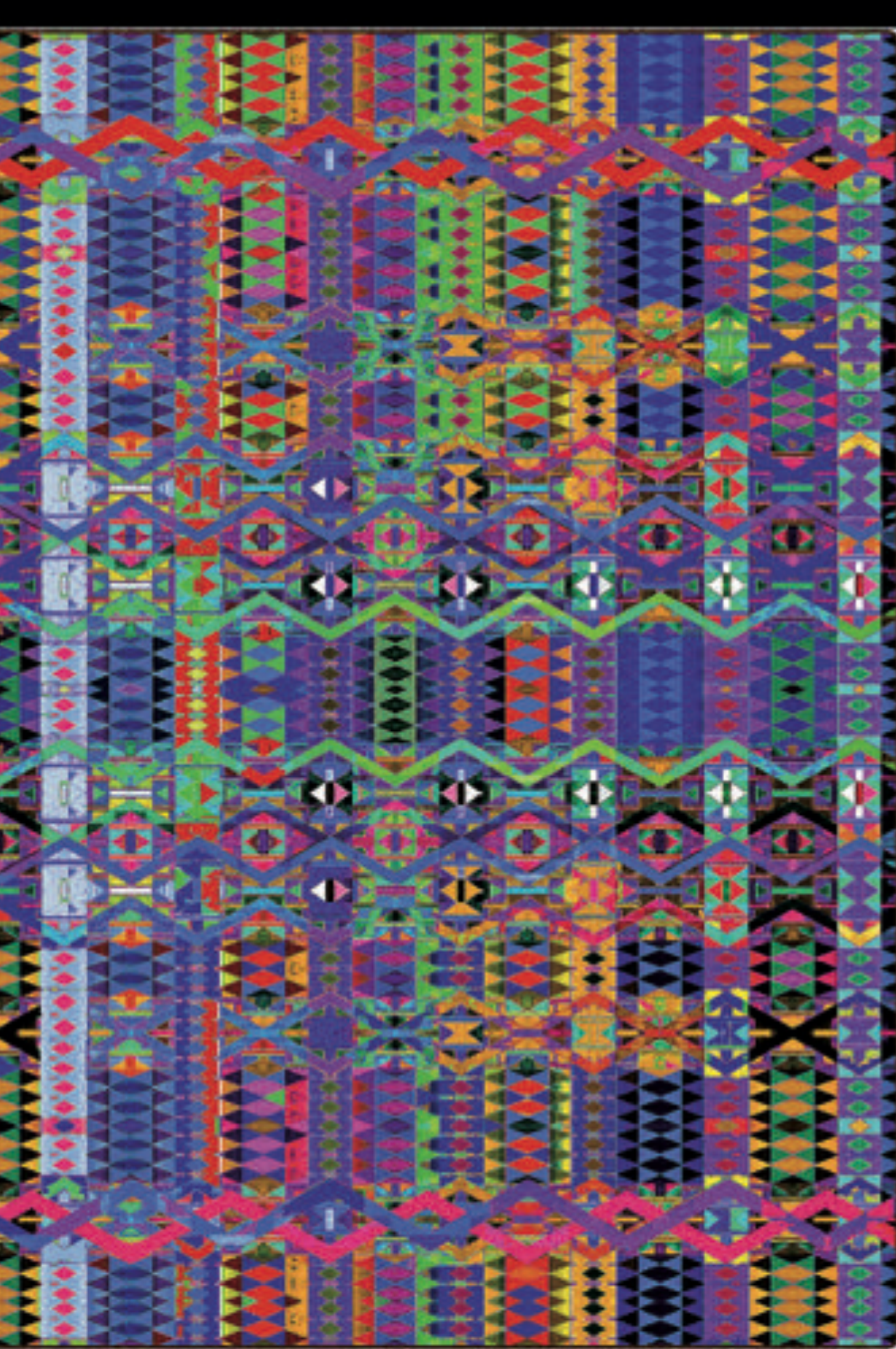
Mnogi od vas su se bavili činom zikrullahi (*dhikrullahi*). Možda ste primijetili, kada počnete izvoditi zikr (*dhikr*), na vašim licima zasja novi kvalitet sjaja koji prije nije postojao. Ovo je svjetlost o kojoj Allah ovdje govori. Ovo svjetlo je Allahovo svjetlo koje On ubrizgava u nas putem svojih *ṣalawāta*/blagoslova na nas, koji donosi vaš zikr (*dhikr*). To je svjetlo koje Allah opisuje u *suri 66: 8* kao *svjetlo koje će ići ispred njih (blagoslovljenih) i s njihove desne strane na Dan (Sudnji dan) kad Allah neće poniziti Poslanika i one koji su vjerovali s njim*.

To nam osigurava da nas Allah dočeka na *Kijametskom danu* s pozdravnom riječju *salām*, „mir“. U *suri Yāsīn*, Allah kaže: *salāmun qawlan min rabbīn raḥīm* - *Mir je riječ, govor Milostivog Gospodara*. Kada iskreno činite zikr, trebali biste osjetiti taj osjećaj mira, koji je tako utješan, tako njegujući i tako smirujući. Ova smirenost, ova *sakīnah*, je blagoslov koji Allah dariva onome kome hoće od svojih pokornih sluga. Iako je ovo samo po sebi dostojna nagrada, Allah potvrđuje da će nas nagraditi još većom nagradom od ovih izvanrednih nagrada.

U ovo blagoslovljeno vrijeme, dok obilježavamo 15. dan u mjeseca šabana i pripremamo se za predstojeći blagoslovljeni mjesec ramazan, požurimo prema toplom zagrljaju Allaha (*fa firrū ilallah*), kako nam Allah zapovijeda u Kur'anu, 51:50.

Požurimo svi prema Allahu kako bi kod Njega našli sigurnost, i utjehu u Njemu i neka svi time budemo blagoslovljeni. Amin!

MEHMED A. AKŠAMIJA,
Ornament XXIXc, 2002.

MEHMED A. AKŠAMIJA,
Ornament XXIXc, 2002.